د ملا امیر دیوان

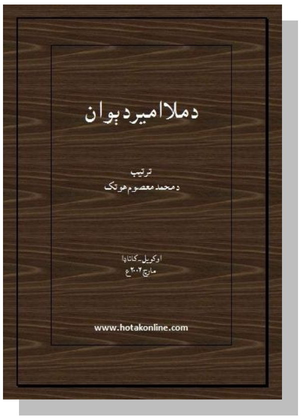

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ځرګنده سوه چي دانسخه داروانښادحاجي دوست محمدبرېخ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخي پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتیوغزلي پکښې سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کندوړدي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېخ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاریې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېخ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشموکلونوکي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتووپارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخودکیفیت اوکمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېخ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمدبرېخ زوی نوراحمدبرېخ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېخ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېخ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېخ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادابښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونوکي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــورډ (امیر) او (امیرمحمد) په نامه ځوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یو شاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : " امیرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي پاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دی . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي " .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یو سړی وي. د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله. خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کي د (نهرسراج وياليې) يادونه[5](۱) بياهغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شريک دي. د اوسنيو ماخذونو ، روايتو او دېوان څخه دا فيصله ګرانه ده ، چي ((امير)) او ((ملا امير)) به يوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جديدی)) پراېښی دئ . ديوان مردف اودپای له خوانيمګړی دئ. دوروستۍ پاڼي رکاب يې (څمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بي سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځايه ۱۳۲۷ او يوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا ؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه څلوربيته ، چي د پښتانه شعراء په دريم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نوښايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښي دي چليږي ژبه ستا

---

[5] دنهرسراج دوياليي يادونه زه پردې خبره دليل بولم ، چي ملاامیرپه هيلمندکي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لـــــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ـ ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې څوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیرد ده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ږېردي عـــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهرا علی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدیٔ هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څپې ولوستل سي.

[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دې تولو خبروځخه ثرګندېږي ، چې دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کې دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهې باندې شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروځخه يې معلومیږي ، چې ملاامیرپه سلوک کې دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسې بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه يې مثل پـــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــــــــوه يې په چشمه د شـــریعت
اســــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــره داحــــــال د حقیقت
معرفت مې شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت
په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشكر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ."

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيزو ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د" ق" ترردیفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو. دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښي پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنومورې مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثر" کچکول" په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د "ملحدۍ " خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مایې دلومړي وارمعرفي په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددې پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د ٌ و ٌ ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او ٌ نعمتونه ٌ د ٌ نعمتون ٌ په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۶ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

نن مشغول شه په الحمدو په ثنا
په دهان کښې دي چلېږي ژبه ستا
هر بنده لره لازم ثناګويي ده
په قرآن کښې بيان کړي پاک مولا
صد درود و صد سلامه دي انعام وي
له ما خواره امتي پر خپل پېشوا
هم پر آل هم پر اصحابو دده باندي
هم پر واړه ګذشته وو انبيا
که ظاهر باطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) په پټ شې سرتپا[9]
که د (ز) نسبت دي وکړو خپل نفس ته
پر دغه تقصير همېش کوه ژړا
نبه محکمه پيا له نوش د قناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لويه بلا
شفقت د فقيرو عظ و نصيحت دی
زياتي نه لري قدرت دضرب پر چا
راشه ونيسه محکم دربار محکمه[10]
ځان ور ګډ کړه په مجلس د اوليا
هر ګناه لره زنګونه پر زړګي دي
آئينه د زړه له زنګه کړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کړه
د توحيد پر لار تلای نه شي دوبين بيا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانیم بیتی کټمټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان د زمـــــاني ترحساب تېر دي
(ملا امیره) کناره شـــــــه له هـــــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــامونه د کــــــــوثر بیا
پـــــــه کار نه لـــــــرم دنیا و سیم و زر بیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل و کړي
پر خپل هست باندي د هست و کـــــــړه نظر بیا
په نظر د کا مـــــــــــــــلانو مي منظور کړي
معتکف دي د دربار یـــــــــــــــــم د در بیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
دا هـــــــــــــــمه دي نښاني د پیغمبر بیا
هیڅ د حسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیا کښي
سیالي نه که ستا لـــــــــه رنګه شمس قمر بیا
چي پیدا یې ستا لـــــــــــه رویه کل اشیا کړه
پاک الله پرتا عـــــــاشق ، تې[11] کړي اظهر بیا
و دیدن ته دي محتاج شــــــــاه و ګدای دي
که روزي مي ستا دیدن شي پـــــــه محشر بیا
زه چي مست و رندانـــــــــــــه د زماني یم
د برمستان رندانـــــــــــه دي ستا د در بیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفــــــــع و ضرر بیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــړي پقدر بیا
د هجران په اور مي مـــــــــــــه سیځه صنمه
(ملا امیر) که مــــــــــفرح کړي په نظر بیا

---

11 تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــوان دي دخوبان زما
منتـــــظرورتـــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چې څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــانـــوته نه شي
دواړه کـــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــاشق پرهمت باندي
چې یک بین شـــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــې طالب شـــوم دمطلــــوب
په کـــال سلب شــوم مســـلوب
هســـي رنځ راباندي راغـــی
په مثــال لـــکه ایــــوب
دعشــــق دارنـګ ســـخته زورده
بې بصرکړ[14] عشــــق یعقـــوب
که معشــــوق هرڅوجفـــاکـــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کړ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشـــق تـــه وي مرغـــــــوب
عاشقـــــان چـــي همېـــــــش ژاړي
بيمـــــاران دي پـــــه مقـــلوب
لـــه دې رنـــــځه به روغ نـــه شـــي
بـــــې ديــــداره د محـــبوب
د عشـــق هســــــي غــــالب كار ده
خــــوار عاشــــق كاندي مغلــــوب
پختـــــه كــــار عاشـــــق هغـــه ده
چي خپـــل عشــــق كانــــدي محجوب
كـــه مخلـــــوق تې عشـــق ظاهر شـــي
بنــــه يـــــې نه بـــولـــي كتُــــب
ربـــــه عشـــق مي پوشــــيده كړي
هـــم پر شـــرق هـــم پر غـــروب
لـــه نقصـــانه عشـــــق نگـــاه كړه
نفـــس حــاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
مــلا اميـــر غريب بيــان كوي له عشقـــــه
په مثــــال لكـــه مرغـــه اخلـي حبوب[16]

***

له كاملـــه پيالـــه نوش كـــه په شتـــاب
پرهېزي شـــه لـــه گنـا كـــه اجتنــاب
خپـــل باطن كـــړه پاكـــيزه له هره خُبثه
ځان لايـــق كړه چـــي منظور شـــې دا حبـاب
بعضـــي خلـــك په ظاهر ډېر آراستـــه وي
په باطـــن كي خباثت وي بـــې حســـاب

[15] دانيم بيتی څلورخپې زيات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شــــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصــــــاني پــــه آخــــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــــوال جواب
بختور ده چي ظاهــــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــــعت شـــــوه د وهـــــاب
راشــــــه تينګ پر شريــــعت شه که دانا يې
په شريـــــعت به مفتوح شــــــي د جنت بـاب
که ځراغ د شريـــــعت خـــداى په لاس درکړ
وبــــــه نور ته يې عــــــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خــــلاص به نــه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــــان له خپله خدايه مشغــــولا کـــړه
د صديـــــق د سينې بـــــــوى تــئ[19] د کباب
کامــــلان مي غوصـــان د عشـــق د بحـــر دي
ځان جهـــــان وځني هېر غــــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صــــــادق يــــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکــــــم تنـــاب
ديارلــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لــــه هـره بـــاب

***

که وصال د جانان غـــــــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــــه تصديق وکـــــړه طاعت

17 شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييزبايد ولوستل سي.
18 اصل: هغه بختور ده چي ظاهر باطن دواړه
19 تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانــــــــو به ورګـــــــډ شي
که دې ترک کـــــــړ د دنـــــــیا زېب وزینت
بې بـــــــقاده دا دنـــــــیا هیڅ باور نشته
پـــــــه مثال لکه تېزباد ځي پـــــه سرعت
پــــــه دنیا پسې هـــــــــلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حـــــــــرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغـــــــول دیار پـــه مینه
پروانه که د دنیا پـــــــــــــه زیان کثرت
اولیاء خـــــــدای نازولي پـــــــه دوه کونه
نبه دیدار به ورعطا کـــــــــــــړي هم جنت
توکل مو پرخپل خـــــــــدای زمونږ مومنانو
بې لــــــه خــــــدایه تکیه نشته د راحت
نبه تـــــــــــقوا وهمت خوی دمسلمان ده
د شیطان تابـــــــعان ډک پـــــــــه خباثت
امان راکـــــــړي دابلیس دبده خـــــــویه
دده خـــــــوی ده ګـــــمراهي بل فضیحت
مقصود تینګ کـــــــــــــړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خـــــــــدای هم دحضرت
محبت دخدای نـــــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــوه یې پـــــــــه چشمه دشـــــریعت
اســــــم ذات دزړه صیقل دســــــــالکانو
تصفیه دزړه راځي پـــــــــه طـــــــــــریقت
بیا به کشف وکـــــــــرامات درته حاصل شي

---

[20] دانیم بیتی ځلورځپې کم دئ.
سوا = ماسوا. او ماسوا د خدای تعالی له ذات پرته نور موجوداتو او مخلوقاتوته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشیده لره داحال دحقیقت
ترعرش پورته دي اویازره حجابه
داخل کېږي عارفان بلند همت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کوي دمعرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لرې استقامت
نن دي واردئ که پوهېږې دقرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي توانګري وقناعت
که راه رویې سم پرلاردشریعت شه
رهروي بې شریعته دئ سالک له[23] قباحت
ملحدان په زمانه کي هسي ډېردي
هیڅ خبرپه شرع نه وي نه په ترک دجماعت
موحدان مي مستقیم همېش پرجماعت وي
له ښه خدایه وي ترسان هم له عذابه دقیامت
په لباس د حلم پټ شه سر تر پایه
د حلم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافت
حلم خوی د انبیأ و اولیأ دئ که خبریې
قهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غافلان د یاره ذکره، نقصاني په دوارو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که ترعرش و کرسي لویه دي سینه شوه

---

21 اصل: عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
اوترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته دانايي
22 له تاثیري = له تاثیره یې
23 سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
د غه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانـــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشـــغوله پـــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجـــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــم یې زرغـــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــر دربار د حق تعالی یې قـدر ډېر دئ
وربخښلئ یې امت نــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکــــړ
ګــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هــــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تــــــر میان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کــــړه آخرت لري[26] تاوان خوت
پنځه فــــــرض[27] چي ادا پـــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لري = لره یې ، ته یې
[27] فرض کلمه دلته دوې ځپې بایدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســـوالونه یا مغیث[28]
له تا غـــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مي په ظاهـــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــوار عاشق کـــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــاشق چي وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـل نظره د عاشق وي په هر دم
یـــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــومنان مي مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (دمیم په پیښ) فریادرس ، هغه ذات چي فریادورته کیږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغـونه یا مغیث

***

په کـــــوڅـه کې دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتــــــه قـــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پــــــر ځنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــره وهـــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کــــــــړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ پـــــه کار نـه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافــــــــل شوې له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــه دوزخـــــه لـــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــه پـــــه طاعت وي
د غافـــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــر مومن چي توبه ګــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځــــان ساتي له هـــــر زیان کچ
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــــړ[31] د هـــــــر تاوان کچ

***

عـــــاشقان سینه سوزان غــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګـــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تــــرمقام تېرشي
ګـــــــویانوی شـــوپیدا ،وایــــم نشرح[33]
بې صبرۍ راخخه هېرصبرسکـــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلـــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښې غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښې
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښې نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

[30] مامضی : تېرسوی وخت
[31] وکئ - وکړئ
[32] داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.
[33] نشرح یوراز نظم دئ ،چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.
[34] اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــــامزاج شـــــــوهفته يي لكــه دبلخ[35]
ستاوصال زمـــــــادوا د هـــــــــر مرض ده
پـــــــه كارنه لــــــــرم دوا دهنداوجلـــخ[36]
دوصال كوځه دې كـــــوځه دي خلاصه جانانه
رقيبان پــــــــه مـــــــــخه راغلل لكه ملخ
اوس حيران يـــــــم چي پـــــــركمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پــــــه غره شي كه پـــــه سلـــخ[37]
هسي گـــــــــرم ده بازارد عـــــــــاشقانو
ســـــــــوړبه نه شي د سياه بند په يخ كلـــخ[38]
وعـــــــاشق ته يې ژړا پــــــــه برخه وركړه
تل بـــــــــه ژاړي چي پـــــه زړه يې خنجرخرخ
هـــــرگياه مې پــــــه باران خوشحالي كاندي
(ملاامير)ده ډېرخــــــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مــــــــوروپلاروتـــــــه هيڅ مه ووايه پوچ
مـــــــــرتبه بـــــه دي كـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان يې بيان كـــــــــړی په قرآن كښې
دوالديـــــــــــنودئ حق ډېروباســـــــــه غچ
بيامي حق داســـــــــتاذانـــــــوده بې شماره
ښـــــــه محكم يې ټينگـــــوه لكه سپين گچ
بياحقونه پـــــــــــرهـــــــــرچادعلـــــــماوو

35 وايي دبلخ هوا يوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټكي ته ضمني اشاره ده.
36 په اصل كې (جلخ)ته كښلي دي: نام وطن است
37 غره دمياشتي لومړۍ ورځي ته اوسلخ دمياشتي وروستۍ ورځي ته وايي.
38 په اصل كې (كلخ) ته كښلي دي: سردی سخت
39 اصل : فرخ . خوښنگ ته يې بياورته كښلي دي: فرخ شبنم راگويند. شبنم ته خوپه پښتوپرخه وايي اودلته يې دشعري ضرورت له امله (پرخ) ليكلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي میراث یې وړی دئ په پچ
یو مومن پربل مومن لري حقونه
نبه محبت سره کوئ شیطان که تچ[40]
له کفارو به همېش منازعه کړو
له کفارو سره دئ زموږ دین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته دست بوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کړه مچ
ترکوه خپله رضا دبل دپاره
دمومن وزړه ته ګوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هر خونصیحت کړي
دانایان خدای پوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مرګی درله راغی ژوندون هیڅ
که وصال درله راغی بېلتون هیڅ
دانایان په قیل وقال ږ برخوشحالېږي
وجاهل ته قیل وقال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي په مثال ریګ بیابان شي
په ریا به شي برهم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه په دریاب کښې
بې دریابه سنګ کلوخ هم سفالون[41] هیڅ
درقیمت دئ پیدا کړی په خپل صبر
بې قیمته پیسې ږ بري دمیسون[42] هیڅ

---

[40] تچ : دغوزاربډلو ، لوبډلو آواز (پښتوپښتوتشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولوپه معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] میسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. دشاعرپه وخت کي ځیني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــواخون هيڅ
که عـــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کــــړه
بې له خدايه بې رســــوله نـــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43]چـــي همېش ژاړي مــــرادېي ته يې
بې له تادي تــــول باطل واړه ســــمون هيڅ

***

دمخلوق پـــــــه صفت مه شــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطـــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشراف ــــــــوبه ادب کړه
خبردارشـــــه چي اوازنه کــــــــړې بلند
حـــــــرکات وسکنات که کلــــمات وي
په ادب کښي احتياط کــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــــرت کـــــړه که دانايې
پــــــه کارنه ده ددنـــــــياډبربست وبند
پردنيابـــــــه پاته نه شي هيڅ وګـــــــړى
که دمت حکم پـــــــروشي دخـــــــاوند
دطـــــاعت دي خداى درکــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــــړه دطاعت په لـــوى کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــــه نیک وبدشي درخــــــرګند
بدبختۍ غلبه کـــــړې پرهـــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنــد[44]

***

څــــوک بندمه شه ددنیاپـــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کـــــــړي عاشقان جـــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هــــــم مفقود
محصل دمـــــــــــرګ که درشي سهل کاره
نه چي درومي تراســــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــــه ژوندون بندګي نـــــــه ده
دوصــــــــال دپاره ږده ســـــــرپرسجود
که دعـــــــجربندګي کــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تـــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــــوپه امان غـــــرق شونمرود
ســــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیداکیږي
په سبب دنفس هـــــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخــــــــرت زموږپــــــــــه مخه
اوس بایده دي استــــــــغفارویـــــل د درود

---

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

45 اصل : په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرماني له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وبارد بنــــــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پــــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پـــرمنصوراغی
ځني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خــــــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کــــــــړه تېنګه تــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
ترکــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــــه پاره
پــــــــه یوه نظربــــــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلــــــــــــبرته دي معلوم ظاهـــــــــرباطن ده
کـــــه تاریک وي کـــــه صفاوي کـــه کســاد[49]
هـــــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــــړي له هــــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قــــــــدرډېروي تــــــــرشمشاد
که څـــــــــوک وکاندي نـــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نــــــــــورمقصودهـــــــمه برباد
غیروباســـــــــــه له میانه پـــــــــــرلارسم څه

---

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بـــه يې معمور شي پـــه خپل مراد
ددنيا پـــه جاه دي هيڅوک غلــط نه شي
ګاهي ســپوروي پـــرسمند ګاهي افتاد
هـــغه تخت چي په هـــوا د سليمان تـئ[50]
خوآخـــرزيرزمين شـــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کـــړه دنيا پـــه دين شوښاد
هـــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
يـــوناقص ده بل کامل که لـــري ياد
داناقـــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــه کامله تېنګوه ناقـص نامــراد[51]
کامـــلان چي جستجوى دآخـــرت کړي
نيک عـــمل يې دئ تـــوښه دلاري زاد
اول ځـــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـده) ژاړه پـــه فـــرياد[52]

***

کلـــمه مي ده ويلي مـــاپـــرتامحمد
چي لــه رويه دي پيدا شـــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــلي ډېردينونه تـــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــرهـــرچامحمد
نه زمين ونه اســـمان نه عـــرش وکرسي
امکان نه لـــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــړې بلندي پـــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله يې پيدا کـــــړه لـــويي ستامحمد
تـــــــه سبب يې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهـــــــــمه واړو سوامحمد
ستاګـــــــــــــربوان به تينګوم پاکه حبيبه
ستاګربوان مي شـــــــريعت مصطفامحمد
دوحدت په زمــــــــانه کي تـــــوره شپه وه
تاريکه شوله زايله چي دي نورکړه تجلامحمـــد[53]
چي پيدا کړپاک سبحان نــــــوردحبيب خپل
دمعشوق يې انعام درکــــړئ پاک مولامحمد
ته دغيبو خـــــزانه وې پـــــــه وحدت کښي
له وحـــــــدته رابيرون شـــوې پردنيامحمد
مــــــابنده لــــــــره لازم چي تل شاکـــريم
چي مشغول يــــــــم په ثناوصفت ستامحمد
اميدواردشـــــــــــفاعت دپاک رســـــول يم
که شفيع شو[54](۲)مابه خلاص کړې له ګناه محمد
پـــــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــــړئ دجـــمله وو انبيامحمد
يــــــــــولک خيرويشت زره دي لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستاپه دين سرې[55] منســـوخـــــه کل اديان کړه
ستارب مرحـــوم کــــــــړی په رشتيامحمد
ډک روی دزمين ولـــــــــه غـــفلته ياسرووره
ستاددين روښنايي شـــــوه ترعرش بالامحمد

---

[53] دانيم بيتی دغزل ترنورو بيتو څلورڅپي زيات دئ.

[54] اصل: که دی شفيع شو ....

[55] سرې = سره يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهـــــوت ته
دغـــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عــــدمه چي وجـــــود دهستیٖ راغی
ستاله هسته راپیدا شــــوه کل اشیاء محمد
ســـــرچشمه يې دجــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوربي داعـــــلی وداد نامحمد
عـــالمان دي وارثان دین پــــه روښانه
تــــرقیامته ستادين دي خيرخواه محمد
کافران مي تورزاغـــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خـــوارعــاصي یم
عفوه غــــوارم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي ترهــــرمخلوق يې
هـــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقيرخـــــواريم دوعاګـــوی دمسلمينو
هـــم دواړوعلماوفقراهـــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کـــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام ده هم ګداحمد
محمداســـــم محضه زمــــــوږدنبي ده
پـــه نګین کښي نـــوشته دانبیامحمد
دهـــــرمومن پرزړه مرقــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه يې

[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله ځلورځپي زیات دئ

[58] دلته باید (امیرمحمد) توول دري څپي ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږدباد شاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســــمامحمد
ډېردې عـــــمردامیرحبیب الله خـــــان وي
ترســــایه لاندي يې ناست امتیان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــري تـــــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هـــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکندهـــــــــــــــاریه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیرودعاګـــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــریاراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــمانوقبلوي دځان پایمال کاغذ
که عــــــــاشق لـــــــره يې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحـــــــال يې ګوره
پاس پـــــــرسردداړخنداڼ ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــه ستادفـــال کاغذ
نادیده پـــــــرتامین شـــــــــــومه جانانه
راستولی دي خــپل دوست لـــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهــــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غــــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه يې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردارمحمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي يــــــم دنبي خــــــيرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــــرهــــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پيدادحبيب نـــــورکړ
بياپيدادده له نورشـــــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــه تاريکه کښي
ستاپــــــه نورسره روښان کـــوه وشجرسرور
تــــــراول اولين ده ترآخــــــرآخــــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــــه محشرسرور
ستاامت بــــــــه منتظردشــــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بــــــــه کاندي پراکبرسرور
ســــــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بيادي بخښه دنيکانوپـــــــــه قدرســـــرور
دمعصيت په رنځ رنځــــــــــوريم دواغـــوارم
د(ملاامير) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغـــــــــمونه زمـــــــــاپرسر
زه خــــــــوشحال يم ياره مـــــــــه شه مرور
پيداشــــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــــړی مــــــــابنده پــــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مـــه کـــړي
ډېرلـــــــذت لـــــري ترقندوتــــــــرشکر
دعشق اورچي پــــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تــــــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

---

[62] غمي = غم يې
[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نــــــه تــــــه وي نــــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــــوبرویانو که ورګډ شوي
پاکـــــــیزه بــــــه ځني ځي لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــامع شــــــه دشین هـــې[66] دزېروزور
ستامقصود بـــــه تاته تې وجیم[67] (٢)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چې قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســــــــوزن ووزه که یکتایي
که دوتایي ځـــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عــــامل دخپل بیان کـــړي
چي تېریږي تــــرتــــــــوحید ســــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کـــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کــــــــرم یاره
ترسرومال یــــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هیڅوک
پټنې په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګـــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــــامقصودهته یې همېش موجوده

---

[64] په اصل کې ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
[65] په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
[66] په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
[67] په اصل کې ورته لیکلي دي: تاج
[68] بې = به یې
[69] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغــــــوارمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کــــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هواسـرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مــــرابی توبکار
چند ســـــــوزم درآتش تراباشداین روش
من غــــــلام خدمتش مــــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــــقیرمــــــرید شیخ کبیر
مــــــراتوبه برتقصیرعفوخــــــواهم زغفار

***

خــــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــــار
عـــــــاشــــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســـــــــــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکــــــن ای بلبل آمدبتونـــــــوبهار
چه ګناه کــــــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــــــړه تلوار
هست خندان دلــــــبرم نـــــــــظربمن فکند
شب وروزم انتــــــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــــــوم دلبراستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــــطاځای دکــفارووده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــــلام د دلبر ستاد درګاه خاکستر
ربه زاري کــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــــوم دځان پېغور
هيڅ باک نشته که برمنډ يـــــم که ســــرتور
نام وننګ راڅخه ورک شــــــــو ستا په مينه
اوس دعشق پـــــــرآس همېش يم زرين سپور
ددنيا کـــــــور که خــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــــراب دعقبا کور
دنيکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړې ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــحاله هم غمــخور[70]
خــــــوی دترکو دئ چپاو دعــــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــــغموم په غــــــم نسکور
رقيبا ن راتـــــــــه ولاړ تـــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکــــــــــړی دعشق اور
که يوزخم دخـــــــــطار اباندي جـــــورشي
په يوه ګذار هـــــــــزارکـــــړم شل او کور
که محـــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لــــــــــرم جنت حــــــورغلمان نور
هغه څــــوک چي مستغرق فی الفيوضات شي
ځـــــان کــــــړي پټ دزماني دشـــروشور
يوګـــوره، يوبوله، يووينه ، يوغـــــــــواړه
(ملا امیره) يک بين شــــــــه نه يي شب کور

***

ستا دعشق پـه شراب ګـــــــــرزم مست خمار

[70] غمخورته يي په اصل کي کښلي دي: نبی عليه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځــــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشــــــه ونیسه خبرد عــــــــاشقانو
چي حیات دي که مـــــــمات دي که بیــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شــــــوم که انار
ستاددرخـــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بي تکلیفه مي ناري دي پـــــه هـــــرګ کښي
دهـــــوهــــــواوازنغمه کــړي وارپه وار
دتـــــوبي ونه که هــــــــرخـــومېوه داره
زمـــــــاديارپه رنګ بــــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځـــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کــــــــړه له دنیاڅخه لکه مــــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بي اخـــــلاصه وشیطان ســــــــریي شوځوړ
ربه راکاندي تــــــــوفیق پرطـــــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیابنــــــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــــړي غریب اړ
ستادربارد عـــــــــاموخاصو، منعه نشته
زه درتلــــــمه رقیب کــــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کــــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مــخه راغی
بې زحــــــــمته هنجه وړای نه شي کاکـــړ
هــــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي یې هـــــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــــتادرباره دپاکانــــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشــــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لــــــــه رقیبه مي زړه تلــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخـــــــــرراڅخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــــوياني له خپله ســـــــــوزه دهرچاده
څه به وايم زمـــــــاهمت شـــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تـــــــردهـــــــــان وزي درپه ناز
څه بنده څــــــــه یې همت څــــه یې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عــــــاشق پایواز
دامید په دریاب غـــــــــرق لکه غــواص یم
دربه کله پــــه لاس راکـــــــــړي زمادمساز
جاهـــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګــــــــویامړه دي پـــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کــړه
خپل ځـــــــان بوله کم تـــــرملخ هم ترتـــاز[71]

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاوديدته زمـــــاډېرکېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــــړه ماغـــــــريب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــــرياد کـــــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمــــــــــــاله سره
که رقيب راته غــــــونډۍ کــــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــــاکن دعشق په اوريم
نه په مرم نه دوتـــــــولـــــــــــــرمه وس
ديوسف په شـــــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــــال کاروان مي شه ډېرو ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ايله په هــــــــوا ګرزي
چي بندي شي ګالــــــــوي بـــــــند دقفس
که وصال غـــــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــــردم درته حاضرفــــــــــــريادرس
ستاد سترګـــــــوکتوواېستم له حـــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــــم کس وناکس
دايقين ده چي دمــــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله خـــــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــــړم يـــــــم په هــراس
زمــــــــاپه زړه کښېي اچــــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــــړي مســــوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلې وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خدای رفیق کړ پرده باندي
پري بې نه ږدم بې مرګیه په خپل لاس
چي دښمن د چاپه کورشي حال بې[73] څه وي
زما پر کورهمېش ولاړ د دښمن آس
را داخل زما په خونه نفس شیطان شوه
بندګي مي په عذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق و په اخلاص عبادت وکړه
ځان ساته قوي دښمن لري خناس
ښه صفا کړه روح و زړه په ذکر و فکر
خپل دلبر له ورځه صاف تر الماس
هر عامل به جزا مومي د عمل خپل
(ملا امیره) نیک پربدو کړه تل پاس

***

خدای د رکړی ډېر دولت سنګ پاروس
ستا په زړه کښي مکان لکه پانوس
د دولت دي هوا دارډېر دښمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هم دقیانوس[74]
ښه دولت له زنانو ته نګاه کړه
پرپیره شه که سردي وي که تموس[75]
ترسهاره بیداري کړه غفلت مه کړه
که غافل شوي پرتاړغ کوي خروس
که دي دا دولت نګاه کړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : د ایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړېوه (غیاث)
دقیانوس: یو ظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېري له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس: دګرمۍ موسم. د کندهار پښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تــــــرنوعروس
تکلیفات د شــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاامیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســـــره ګناه کــــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــه نورغایب کـــــــړه بدخفاش
که صادق یې امـــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــــړی دئ نقاش
خــــوباطله مــــدعاد بنمن نه کـــړي
مــــــدعاد بنمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه د شــــــــرع نسه[76] وخپـل مـــخ ته
ســـتاعیبونه به ښــــــکاره شي بې تلاش
هـــــربنده چي پــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــه شرمنده وي مــخ یې خراش
هـــــربادشاه چي پرسپاه دولت بسیارکـړي
هـــــرسپاهي وي تېرترسرهــــــم ترمعاش
(ملاامیره) دون هــمته تـــــرهــــــــرچايي
هسي کـــــم یې ددنیا تـــــــرادنی مــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درویش
پري بـــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهــــــــــلي ده دنیاد خـــدای دوستانو
تردنیاتېرشـــــــــو محبت د خدای وریېش

[76] نسه = نیسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــذبه دوه جـــهان کله هېرېږي
که مـــجذوب شـــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــریقه وعشق ته جـــذب الـــهي ده
ته عـــاشق یې که رب جذب کئ[77] درپېـش
که عاشق شــــوې دغه لوی فضل درب ده
داســــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســم ده ساکرتابــه مسکورکړي
یک بیني ویک خـــواني به کړې ستاکېش
متنفربه له مخلـــــوق ظاهــرباطن شې
کع دې یاروي که اشـــناوي که دې خوېش
نبه بیان دجـــذب عشق ده مــــومنانو
(مـــلاامیر) یې بیان وکــئ[78] خیرانـــدېش

❋❋❋

په خپل ژوندچې خپل یارنه کړې فـــراموش
خپل یاربــــــوله تابه کاندې زرین پوش
وعـــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــــره وي آرام باطن پـــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پـــروانه که ددنیاپـــه خرید فـــروش
عشق هــــغه دئ چې پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــامیندلی عشق پـــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چې یې رب کاندې ورپوش
ددیداردې طلبګارعـــاشــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګـــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پـــــــه طلب کښې
شب وروزدجفازهـــــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښې دي ثــــــواب ده نه شې خموش

***

زمـــــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیاپــــــرفـــــــاني فرش
ستادعـــــــشق له برکته مستغني شــــــوم
دوه جـــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راڅخه هېرده هـــرشي خوند شي پـه دهان کښې
نه پـــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تــرش[81]
چې دعشق په اورمې ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شـــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســـــتادعشق په جامـوهسې مست خماریم
دناکــــس اوس منت باریـــــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــــه ولاړستاپه کـــوځه کښې
پرورځم مانـــــوش کــــړی دی ستابرش
دوې چشماني مې څلورشــــــوې ستاپه لورې
منتظردرتــــــه ولاړیـــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کـــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوې سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته(اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بـــــه درپیدا کـــــــړي ترسرتېره
ته بـــــه شې په دغـــــه درکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه ببل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کـــــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــــوک فنا شي
رب به ورکــــــړي درجـــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصـــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیاطلب دیارکـــــړه
ته مسلـــــــــم یې نـــــه ولیدبن عاص
ددنیامـــــــحبت حـــجاب ده (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیاکـــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــم لـــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخـــلي سرعوض
زه عـــــاشق یم منتظرســـــتاودیدن ته
ستاپه دیدستاپـــــه رضالـــــرم غرض
که عـــطاراته دیدن کـــــــــړي زماصنمه
زه خـــــوشحال یـــم که وړیاوي که په قرض
بي له تامي هیڅ مـــــقصودپه زړه کښې نشته
پرعـــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــړي یوســـاعت پرزمین ارض

[83] رصاص: قلعی (یورازفلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه ځـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانو لـــــره لـــــړاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتـــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــــوکل پـــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښـــــــه مي یارښـــــه يې دیدارده بې مثاله
ستادیدارتـــــــــه ډېره تمـــــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله دیداره هـــــــغه څوک دي
چي کافــــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پـــــه جـــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــــاشقان موج لکه دریاب کړي
ځني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښي
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښي منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شــــــوي ملاده زمافقط

***

ځــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پیدابه کـــــړم نشاط
شیرين عــــــــمرپه غفلت راباـــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيـــاط[85]

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیاځـــــــای دکـــــوچ وبارهیڅ باورنشته
وداناتـــــــــه ده ځـــــــرګـندلکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربـــــــــه شي دباد په شــــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســـــــــره یې نـــــــه وای اختــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کـــــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربـــــــــه ځـــــوکـــړي انبساط

***

دعشق بارزمـــــــــاپه شـــــاده سخت غلیظ
راته جــــــــوړه تـــــــــماشـاده بخت غلیظ
عــــــــاشقانوته یې دام دزلـــــــــــفوایښی
عاشق بند شـــــــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعــــــــــــمل راته رقیب شوزمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمــــــــاوځــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشــــــــــاه پـــــرتخت بالاده
وربي نه کـــــــــړم زمــــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کـــــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپوردعشق پــــــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــــــــال تېنګ نسه محکـــــمه
داتناب ده ډېـــــــــــــردیـــــــــارمخت غلیظ
عروه الــــــــــــــوثقی رب بللی خپل قــــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکاروا ختلاط
[87] په اصل کي ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم ددیدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلـــــــزارلرمه طمع
سیاحــــــان چې سیاحت پــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبــــــهارلــــرمه طمع
جوش خروش دعـــاشــقانوپه سینه کښې
زه عـــــاشق دفیض انـــــوارلرمه طمع
چې تشهیراختیاروي هـــــغه خامــــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقـــــرارلرمه طمع
نابالـــــغ فـــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښــــه رفــــتارلرمه طمع
په طریقت کښې نابالـــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــان زمـــــــاده دزړه داغ
ســــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــــان طلب کـــــــوم دګلـــو
که مي ولـــــــــیدای دیـــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښې دررونښــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښـــــــایي چي ورګډ بـــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســتاپه عشق کښې
په وصال سرې[88] معطـرکـــــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عــــــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســــــم کــــــړی نبـــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــدوباندي سپک باردطـــــاعت ده
سبب داده پــــــرمحــفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــــمه ده واړه عشق ، وکــــــړه انصاف
دزاهـــــــدوکفاف قــــــــوت ولایموت دي
پـــــــه زیادت يې حکــــــم کبړي داسراف
سرګـــــــردان اهــــــل دنیادي په طلب کښي
مـــــــوړبه نه شي مګرخـــــــاک شوشکم ناف
خــــــــدای دي صبرقناعت زمـــاروزي کړي
(مــــــــلاامیره) لـــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــادق يې له ګناه کــــــــړه ځان حنیف
په تــــــقواوعبادت کــــــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانــــــــومحبت دځـــــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګــــمراه دچاحریف
دجاهــــــــلوله صحبته بـــــعید ګـــــــرزه
په صحبت بـــــــه دنیکانــــــــوشي لطیف

---

[89] بناېي چاپ وي ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــله که دانایي
په خپل ځـــــــان کـــــــړه جامـه دعشق لفیف
پـــــه ویل دمحققانــــــــــو فـــــهم وکړه
هـــــــرګفتن یې تـــــرمـــــرجان و در ظریف
هـــــــــرکامل له خپله ســـــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مــــــــلاامیر) کـــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــــوړل دیـــــــاردلاس تریاق
راځخه ورک شـــــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیواشــــوه فـــــــراموشه
بیا پـــــــــه یاددیارشیرین دهـــــــان بـــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــــم کښې
دعشــــــــق آس مي ځابک ولید تـــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کـــــوځه وشو
داخـــــــلاص پــــــرمیدان پاته شومه طاق
له هــــــــغه پس خــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جــــــــــهان شومــــه آفـــاق[91]
په ظاهـــــــرصورت مشغول یم له عـــــــالمه
ذمیمه شـــــــوله بدل پـــــــــه نیک اخلاق
(مـــــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهـــــــربیت ثواب دي[92] ډ بـــرشي تـــرعتاق[93]

***

ســـــــــتادوصل دګلشن زمــــــــاااشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي یې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایــــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تـــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــا قـــــول په نفاق
په ژړا ســـــره زمـــــا بـــوتـي کاني ژاړي
خـــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکـــــېده دي دحـــجاب پـه نیک اوراق
دتــــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــــرخي وهـــــرچاتـــه رسېږي
منتظرورتــــــه ولاړدي تـــــــول عشــاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــراسان ملک دعـــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي يې رب که سینه پاک
عـــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامـــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کــــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فــــرض (یي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

---

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هـــرزارع چي تخم خرنه که په مځکه
حــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــال داليا وو ګذشته وو پــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــوی تـــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غــــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملاامیره)خـــه ويل دي ترخوله خېژي
فقيران دزمـــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

***

مــــن وعــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــرشي تــرداووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پـــــورغی سالک
پــــر(ملاامیر) چي راغی همېشه ده فرحناک

***

هـــــرمريد دي خپل شيخ بــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مــــــريدي دواصـــــل وکه

96 دودوني=دودونه ئې(لوګي ئې)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــــرط د مـــریدی مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشـــــروط پاته شي عاطل
پـــــر ناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســــــــتا د پاره بـــــه ناقص پیر شي کامل
هـــــر مـــریدي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پــــــه د غـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جـــــماعت ورد وظیفه پـــــرځان لازم کـړه
تقوا خـــــوی کـــــړه د ګناه نه شي عـامل
د سلـــــوک بیان مي کـــــړی پــه پښتو دئ
(ملا امیره) فـــــرق کـــــوه د حـــق باطل

***

راښکاره شـــــــو د اشـــــــنای حسن جمیل
محسنات د دنیا شــــــوه خـــــــوار و ذلیل
ښایستې د دوا ړو کـــــونـــــو سرکوزي که
چي یې ولـــــید زمـــــــا د یار حسن اصیل
پــــــه کامـــل صفت موصوف زمـــا دلبر ده
خـــــــوک به نه وکي[98] سیـــالي کثیر قلیل
ترچشـــــمانو مي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــــوهېږم چي قصیر شي که طـــــویل
پـــــــه طلب د خپل جـــانان یـــم سرګردانه
پري بې نه ږدم که غـــــرق شم پـــــــه رود نیل
سر و مـــــال زمـــــــافـــدیه ترخپل جانان ده
(ملا امیره) صـــــادق شه مـــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زمادل
شین توتي دګلستان ده زمادل
له فلکه سنګ ریزي راباندي اوري
سرګردانه پرزمین هم پراسمان ده زمادل[99]
خوب خندارا څخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پرعاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزی مهربانی ته نګران ده زمادل
غم دعشق را څخه هېر کړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهردښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجرپه زندان یم
متنفرله اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبي ننګیه په لباس کړه
(ملاامیره) له جهان څخه ترسان ده زمادل

***

دساقي له برکته ملک ګلزاروینم
پرګلانو دبلبلو چونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هرګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هراضراروینم
عاشقان مي بلبلان دیاردباغ دي
ساکنان(مي) عاشقان زاغان فراروینم

---

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپي زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانوواړپه واروینم
مــــومنانو مــــومني پــــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایي لـــــویه کټه ددیداروینم
له دیـــــدارخخه مــــحروم ټول کافران دي
عــــشق یې نشته دوی مــقهوره دقهاروینم
بــــه شیرین بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خــــدای راکــــړی پاکیزه دین داسلام
دغـــــه رحــــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طــــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لــــمونځ ونه کـړې بې امام
تارکان دجــــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پـــــه عقبابـــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســـــــتغفاروایـــــه په ژبه
شفاعت بـــــه دي روزي شي دنبي خیرالانام
تــــوکل تــــقوا همېش پرځان لازم کــړه
دښمن بند کــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــــاه شـــه که داناېي
محکومي تــــه همېشه کــــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهـــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلــــــره ورځـــــم بې پــروبال یم
له دیدنه یې شـــــــرمېږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غـــــلام یــــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کــــم همته بد هــــــنره بد خـــــــصال یم
بندګي دي قبلـــــــوم پــــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کـــــــړه قبول زه ډېرمــــــلال یم
رقیبانو سرګـــــــردان کـــــړم په عالم کښي
ستادربارلــــــــره درځـــــم بند په جنجال یم
درقیب له هـــــــمراهۍ مي سـل توبې دي
نادیده یارمین کــــــړی پـــــرشین خال یم
کیمیاګـــــــر(دي) دکیمیا پـــــه طلب ګرزي
دیاروصل زمـــــــاکیمیا پـــــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګــــــــران طلب دیارکـــــړي
که غافـــــــل شـــــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــــــل لارنشته زمـــــــــاویارته
پــــــــه طلـــــــب یې دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمـــــــــه وځـــــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځـــــان وجـــــهان شوبې کمال یم
زه منکـــــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بــــــــنده دذوالـــــجلال یم

***

په ظاهـــــــــرغریب مــــــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســــــــــره خــوشبویه ترلونګ یم
لــــــــوی اقلیم دمــــــومن زړه ده بې پایانه
وربې[100] نــه کـــــــړم له غــــمازسره په جنګ یم
که لښـــــکردد ښـــــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پـــــــرپلنګ یم

---

[100] وربې = وربه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــــړه زه ولاړ دیار پــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت د پاک رسول ده
مومنان بـــې[101] ټینګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړ باندي ناست یو
پري بې نه ړدم که هــرڅو په صورت څورنګ یم
که وصــــلت له یاره غــــواړي لاړ د غــه ده
که مي ټینګه کـــــړه د لارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمـــــوږ دین ترکل ادیانو
که عامــل د شریعت شــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخـــــمه سور لکه ســـور ګل یم
عاشقان دي واړه ســـــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصــــال طلب لازم پــــرمــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــواړپتنګ یم
هــــــمراهي دبې دینانـــــو په کارنــه ده
بـــــهتر دا چي له بې دینو څخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پـــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــربه همېشه لکــه متنګ[102] یــم
دسراج الملت والدین بنــــه دبدبـــــه ده
(ملاامیر) دده دوعــــاګــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــړی دئ زمـــازړه اوردهجران
دغـــــه اورهــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

---

[101] بې = به يې

[102] متنګ : کمند ته وايي (ظفراللغات) او کمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نــــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره سـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فــــدیه تـــرخپل جانان
پــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصودنه وي
کل مقصـــــودیې وي دلــــبر، ژاړي حیران
هغه ځوک چي پـــــه نظردمعشوق نیک شي
بیایې ســـــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــیانـــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــړي ددنیاپه ســـــودوزیان
کل هـــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشـــــه پـــــرسپین میدان

❋❋❋

ستاله غـــــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــادلبرمــــــخ یې رنګین
محبت زمــــاوســـــیله ده ووصال ته
رقیبانــــــوراته کــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــشقه
دعشق اوربـــه وســـــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــاصدمقصودنه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پـــه رتبه دکاملین
دخامــــــانو خامکاري ســــــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بـــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هـــــغه پـــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپین

***

پـــــه تناب دزلــــفوبند يــــم دجانان
نـــه خلاصېږم که ښند مـــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لــــه رقیبه غــــمازنه شي
پــــرځـــــان وینمه پیره دتـــورزلفان
شش طـــــرفه فیوضات دجـــانان اوري
خـــــالي نه ده هیڅ آفــــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګــــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامــــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشــــحالي دنیک عـــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بـــــه غمګیني شي دعصیان
که رضاد جـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خــــواربنده یم

---

[104] دانیم بیتی ترنوروغلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیر) ده ګناهګار غواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکئ[105] زما د ژوندون
بیا عاشق یې پر ځان کړم راغی بېلتون
په خپل عشق سره طالب زه د وصال شوم
شب و روز یم سرګردان په جګر خون
نه پوهېږم زما په باب قلم څه کښلي
چي یو غم وي نوشته که په زرګون
که مي ورکه خوب خندا شوه ستا له حبه
په کارنه دي د دنیا ډېر نعمتون
نور غمونه را خخه هېر د یار غم وکړه
یار نیولی دئ له مخ سل حجابون
محرمات شبهناک شوه سل حجابه
له مذکوره تقوا کاندي صالحون
په نصیب د عاشقانو عجز و نیاز ده
د یار حب د عاشقانو ده ژوندون
تل مشغول د یار په وصل صادقان دي
سمندر غوندي ساکن اور یې مسکون
تمام صورت مي ستا د عشق په اور کباب شو
(ملاامیره) تاله اور د عشق صابون

***

معشوقان د عاشقانو قاتلان
بې تقصیره ځني یوسي دل و جان
په عالم کښې سرګردان ګرزي ګریان وي
بیا یې قوت وي د زړه وینه د خپل ځان

---

[105] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون ديار پـــــه مينه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تـــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــــرحـــــــرامه په دنيا کښې
دفـــــــراق اوښکو ترځـــــــان وګـــــرېوان
دوه جـــــــــهانه ځني هېرشي بې دلـــــــبره
سرومـــــــال کـــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــــه کـــــــوخه ديار ولاړېې نام وننګ وي
مـــــــرتبه يې وي بلنده تــــــــرا ســـمان
پــــــه اول کښې محبت بيا ګـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هــــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــــه نارو
ديارديد پرمــــــــــاشيرين ، تـــــرقند مسرو
درقيب پــــــــه محبوسۍ بـــــه هيڅ بند نه شم
زه محبوس يـــــــــم دخپل يار پـــــه زولنو
چې يې تـــــــوري زلفي بيا پـــــرمخ خپرې کړې
عــــــــاشقان سينه ســــــــوزان په اند ښښنو
رقيبان يې راتـــــــه کښېنول پــــه خنګ کښې
اوس مې ولي پــــــــه تکـــــــړو[106] پــــه سنګ ريزو
بـــــــــدبختي درقيب داوه لـــــــــه اوله
چې يې ذات دده پيدا کـــــــــړلــــــــه اورو
بيا يې وکــــــــړتکبر پـــــــــه سجده کښې
پــه کارنــــــــه شـــــــــوعبادت دډېر کلو
رقيبان مې دښـــــــمنان دپاک ايــــــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځــــــــغله پــــــــه ګامو

[106] کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتــــه دي ملنګ پـــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شــــــم مګردیدراکـــړي خیالو
منتظردي ددیـــــدن لکه بلبل یــــــــم
خوبه ګـــــــرزمه محرومــــــه له کتو
یاره جـــــوړه شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــدایي دیارترخــــه وصال شیرین ده
که یــــــوځله وصـــال کاندي نن پېرزو
عــــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــردان دي پرزمین پرلــــــویوغرو
ربه روی ســـتاددوستانـــــــومي دروړی
عــــــاشقان کـــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعــــــــفو مقام پټ له هـــــــره چاده
(ملا امیره)عــــــفوغـــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمــــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګــاوو[108]
بیایې روح راخخه یووړغـــــم یې نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروند ده هجران زورپـــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســـــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفو مقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ او سنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینی یکجهتی بیا پر مـــــــا زروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــا وحـــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب سترې عـــــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو باد شاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږوته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکــــړو موږبه هم پهلواني کوو
حیات دي زموږباد شـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفارکړو مـــوږ پردوی شمشیربازي کوو
پرخلافت دچـاریاردي محکم زموږباد شاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږغالبي کوو
بدبخته کافـــــــــران دي ناامیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي دقرآن موږپیروي کوو
انګریزکه اروسان دي زمـوږجنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غـازیان منتظران دي موږودوی ته کارسازي کوو

[109] دامیرحبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانودراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي دبلشویکي نفوذ دخپرېدو خطروي او دی به یې دروس دتجاوزپه نامه تعبیروي او یا به نو پردرقدباندي دروسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهی په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تردغه کاله پوري د شاعرژوند هم یقیني کېدلای سي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرخوږ پردي د دین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدو د خپل دین موږغاوري کوو
قـــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سود منده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــریوسف ډېرښایسته زمــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجـــــزشمس و قــــمرو
غلبه د نـــــوریې تېره تـــــــرهـــــرچاوه
په خــــــوبانو کښې څرګند لکه زیږلــــمرو
دوحدت له باغـــــــه درخته رانبکاره شوه
نه یې مـــــــثل پــــــرزمین لکه نښترو
د کــــــمال پـــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــومنانو مې نوش کــــــړئ ښه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــه سربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې ښخه کـــورکړو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غـــــــافلان لــــــه خپله دینه ګاووخـــرو
دطاعـــــت بارچې باباآدم پـــــه شـــاکړ
مـــــــومنان بې[110] قبلـــــوي بار د پــدرو
مـــــــومني ده نیکنامي دعـــــقباګټه
مــــومنانو تېنګه کــــــــړه که مې ضررو
دنبي پــــــــردین ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شـــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه د شـــــــــــرع نســـه[111] وخپل مخ تـــه[112]

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســــــره اورونه دي پــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســـــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــوته په دولت[113] ډکــه
بیغــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پــــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګــــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــــقوا تیغ پـــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســــــتاتخت وبخته
سرګــــــــــردانه له خپل نفسه ډېرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجـــهان کــه[115]
که خدای هیروي آخــــــــرت لره تاوان که
پــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلـــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تیغ یې غــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتـــــرځـــان وګرېوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلــــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه
112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(هـ) ردیف ته رانقل کړه.
113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.
114 کي = کړي
115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځــــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دا دنیاکه پخپل فکــــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یې خـــــراب دمــــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څــــوک بې چشمان که
جاهـــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کـــړی
ددنیاهــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که دانایې پــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهــــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بـــــــــه یې قبول پردل وجان که

***

محبت دخـــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بـــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهــــــــــــروي له عـــــــالم باطن له حقه
مشاهــــــــده یې له خـــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــرد قناعت په خــــــــزانه شي
هیڅ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســـــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــــپله ربه دبل نـــــــــه که
روح وجـــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقـــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمو اوازونه
یار زمـــــــابې وفا پـــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمــــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یار مي ګل زه بلبل پـــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تـــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــــجویي رهبري دي غـــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کــــړې دغم له بارونه
مـــــاغریب کـــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودايي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قـــريب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشـــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــدیق ستارفیق ترهـــــمه وشفیق
یارغـــــاردســـــــرداردهجرت په مزلونه
پټولـــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــتري مهـــــتري پـــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــق ترفـــــرق وتپرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــدارترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و:
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پــــــرزړګي وکــــړه پوښتنه
زمــــــاپرحال په چابکي وکــــــړه پوښتنه
شیږداغـــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخـــــــمونه دمـــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــه که دوادديدن ورکــړې
زمــــــادواده پرهېزي وکــــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــلام دیاریــــــــــم ورته ژارم
نن دغــــــلام پربېکاري وکــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړایارخـــــــوښوي وکــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپــــــــه زړه غـــــمجن یم
نن زمـــــــاپرغمګیني وکـــــــړه پوښتنه
عشق جــــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښې
ته مــــــهربان شه پرغرقي وکــــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــــه سپینه ږیره تل ژړاکــــــړي
راشه زمـــــــاپرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمــــــاددلبرده
عــــــــاشقان پـــــــه قتلـوي دايې هنرده
چي په برخه یې خــــــــواري دسوزګدازشي
خــــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه سـرده
هـــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکـــره
ســـــــړی نه ده پـــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت پـــــه اوريې ســـــوی پـه کلونو
چي وصـــــــال رابانـدي راغی نن اختره
غـــــلامي مي په اخـــــلاص دکامل وکړه
اوس ماذون شوم دکامــــــل هسي نظره
وخــــادم ته دمــــــخدوم فیض رسیږي
هیڅ شک نشته درســــــول دخولي خبره
عـــاشقان (یې) ودیدن ته هـــــوسیږي
ځني پاتــــــه نام وننګ وســـیم وزره
صادقان دیارپـــــه مینه هـــغه ځوک دي
چي پـــــه لاس (یې) همیشه دعشق دفتره
عـــامــــلان دشریعت مي فایضین دي
پاک الله ځني راضي هــــــــــم پیغمبره
عـــاشقان ترسرومــــــال ویارته تېردي
چي لیدلی یې جانــــان پـــه خپل بصره
دیارمیني تورکـــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جــــــوړه کړي پرخپل سره
ګــــمنامي لـــــويه رتبه ده (ملاامیـــره)[117]
اختلاط دزمــــــاني ډېرشــــــوروشره

***

که وصال داشنای غـــــــواړي روځ دغه ده
بیاخه نه شي دمــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پــــــرخپل مرکب یې
له مـــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښي ځـــــوک رسیږي ومقصودته ؟
لــــــوی مثال دئ نیکي واخله لاربنکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غــــــافلان د یار له ذکره
لــــــــغزیده وي وخپل نفس تـه مسخره ده
پــــــرهــــــمت د زاهـــــد انو آفرین شه
نفس شیطان يې پـــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قـــــرآن مــــو په نصیب کړې
چي همېش زمور په خــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بې کي[118] خـــوشحال کـړې وعده ده
له دې خپلي بــــــدبختۍ شخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هـــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي دریاشي ډکــــې[119] ســــــینه ده

❊❊❊

هغه خوک چي صادقـــــــان وي ستا په مینه
محبت بــــې[120] هـــــمېشه پــــــرخپل یار وینه
اول حــــــال د سالک دادئ اې دروېـــــشه
چي پــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب يې هلته ظـــــاهــــــــــــرېږي
چي د پاک رســـــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حــــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حــــــــال فنافی الله بـــــــولي طالبه
بې له یاره مـــــــاســــــــوا کل ترک وهینه

---

118 بې کي = به يې کړي

119 ډکې = ډکه يې

120 بې = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دې دروحبو خـــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشـريعت يې وي پرې ايښي
رهـــــــبردده شيطان اورتـــي[121] څکــــوينه
که باوردي پــــــه آيات و حــــــديث کېږي
ملحدي پـــــه طــــــريقت کښي ډېره وينه
هــــــغه څوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مــــــخ به آخرت لــره ورځينه
خــــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړې
چي مــــــقام د مــــوحدۍ مي روزي شينه
(ملاامير) غــــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــــــړې په توحيد کښي له لعينه

❊❊❊

ستاد هجران په اورو سـوی ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي دا ستاله لاســه دوايي غوارمه
دوامي وصل د جانـــــــان ګنج نوري غوارمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غوارمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو کــــــونويم بېغم روښندلي غوارمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غوارمه
سيرو سلــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس و شيطان مي دښمنان ستا مــهرباني غوارمه
زمـــــا مشرب د نقشبند پيرمجددي غوارمه

---

121 اورتي = اورته يي
122 دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامير محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســـــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تــوسوختیم دروصلت رهنمایي غواړمه
عــمرم عبث گذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنگیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خـــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــــادزړه محبه گـــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــــوم پـــــــردووچشمانو
ته یې نورزمــــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانـــــــــورده وسیله زمــاووصال ته
تــــــه همېش پـــــــرخپل رب گرانه راشه
مــــــحبت دیارافضل تــــردوه جـــهانه
ته یې زمـــــــــادزړه ارمــــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــــرکل عالم یې
باطن نــــــــورظاهـــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــمیشه فــــــــخرپه تاکاندي
تــــــــه ســــــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــــــــدرهــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســــــتادغلامانه راشه راشه

---

[123] زي = زه یې
[124] دغه بیت دري څپي زیات دئ. (هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق سـرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لـه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هـغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لـري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحـماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پـه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هـغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګـران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـم به ترتېربږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـړم بیانونه
محتاج زه دوعـایم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکـړي په دنیاپسي روان دي
بیدارشئ مومنانـولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي سـوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایـمان وهیڅ دي وبره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنورو ګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکۍ تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچامرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي توربږي ګناهـــــــونه دي ږ بربږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـــریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عــــــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــــړه په قدرت کښـــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیداکـــــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګـــــــــون مېوې څخه پرده
زاغــــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــــرګل مین ملامت نه دي
معطرېږي دل وجـــــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمــــــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلـــــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عــــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــــــوله ورېښته په خلقت کښي
پـــــــه اول کښي مي ابیات مــــــغلق ویلي

---

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېــي
ربه ســـرو مال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عـــــاشقان دیار جـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــردان وپایدوان پــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرځوزیان راځي
دجنت تـــــــرګلـــــو زیاتي تــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کــــړي نن دژوندرمـــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

127 وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقیبان پــــــه نصیحت مــــــاخندوي
زه حیران یــــــم چي ژړاکــــــړم که خنداکړم
نه پــــوهېږم چي یارزمـــــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حــــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخنداز مـــــــــاژړا یـــــــارقبلوي
دادنیادژړاځــــــــای چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــره اجـــــرت یاردرکـــوي
داجــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپــــــه روځ بــــه نیک وبدښکاره شي
دانایـــــــان مي نیک پـــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکـــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــمان ده رحم کوي

***

عـــــــاشقان دي بیماران پـــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــواړي پــــه مسکیني
هیڅ حــــــاجت یي ددنیا په چــــــاره نه وي
نه پـــــــــه کاریي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یي خــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــړی ښــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هــــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تــــــه بل مــــــــرغــــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسیل بي بـــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لـــــــوی بـــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداریه لـــــــوی بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

****

**

*

*

*

*

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي ځوپاڼي به یې لوېدلي وي (م. هوتک) .

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library